

BØRNELEJR FOR HØRENDE BØRN AF DØVE FORÆLDRE

Fire drenge og to piger i alderen otte til elleve år var for nylig samlet på en to - dages børnelejr. Fælles for børnene er, at de alle har både en mor og en far, der er døve. Primus motorer var familiekonsulenter fra CFD, der stod for både planlægning og afvikling af lejren. Tilbuddet om deltagelse i børnelejren blev givet til de familier, der har kontakt med en familiekonsulent. Læs i artiklen mere om børnelejren og om de særlige opvækstvilkår, som det hørende barn har i den døve familie.

BØRN MED SÆRLIGE OPVÆKSTVILKÅR

Det hørende barn med døve forældre vokser op med to sprog og to kulturer - de hørendes og de døves - og foretager hver dag mange skift mellem den hørende og den døve verden. Barnet kan opleve, at kommunikationen mellem forældrene og andre hørende mislykkes, og der er mindre smalltalk med barnets forældre. Det kan give barnet en oplevelse af, at forældrene har svært ved at magte kommunikationen. Barnet bliver sommetider den, der som den eneste i situationen kan være formidler mellem de to verdener og påtager sig derfor opgaven.

Både forældrene og det omgivende samfund kan have svært ved at forstå de særlige opvækstvilkår, fordi de ikke selv har oplevet noget tilsvarende. Det hørende barn kan meget tidligt føle og påtage sig et medansvar for familien, som måske hænger sammen med de forventninger, barnet møder både fra omgivelserne og forældrene. Forventninger som jævnaldrende børn ikke bliver præsenteret for.

MÅLET MED BØRNELEJREN

En af ophavskvinderne bag børnelejren, familiekonsulent Anette Meyer fortæller:

"Vi tog initiativ til en børnelejr, fordi vi ønskede at give børnene mulighed for at møde andre børn med samme opvækstvilkår. Til daglig er barnet ofte alene med sine oplevelser af at bevæge sig i to verdener og har ikke nogen at dele dette med, fordi kammerater og voksne omkring det ikke kender eller forstår de særlige vilkår, der gør sig gældende for barnet. Ved at give børnene mulighed for at tale med ligestillede om deres oplevelser, kan vi hjælpe dem til at forholde sig til og mestre deres hverdag med de livsvilkår, det indebærer."

"Det udbytte som børnene gerne skal have ved at være sammen med andre børn i samme situation er at opleve, at de ikke er alene i verden, men at andre kan have det på samme måde, som de selv har det", fortsætter Anette Meyer.

”DE TO DAGE, HVOR BØRNE-NE VAR SAMLET, VAR DE NETOP FRI FOR AT SKULLE FORKLARE, MEN KUNNE I STEDET DELE ERFARINGER MED DE ANDRE, OG DET ER MÅSKE GRUNDEN TIL, AT BØRNE-NE STRAKS FALDT I HAK OG HAVDE LYST TIL AT VÆRE SAMMEN, TIL TRODS FOR AT DE IKKE KENDTE HINANDEN I FORVEJEN”

Anette Meyer er en af familiekonsulenterne bag børnelejren

DE RETTE RAMMER FOR AT FØLE SIG TRYK

Er dine forældre døve? Kan du ikke lige lære mig nogle tegn? Det er eksempler på nogle af alle de spørgsmål, som børnene kan møde i dagligdagen fra deres kammerater i skolen. ”De to dage, hvor børnene var samlet, var de netop fri for at skulle forklare, men kunne i stedet dele erfaringer med de andre, og det er måske grunden til, at børnene straks faldt i hak og havde lyst til at være sammen, til trods for at de ikke kendte hinanden i forvejen”, siger Anette Meyer.

Tilbuddet om deltagelse i børnelejren blev, som nævnt i indledningen, givet til de familier, der har kontakt med en familiekonsulent. Børnene kom fra forskellige steder i hele Danmark. Familiekonsulenterne havde koordineret deres deltagelse for at sikre, at hvert barn på forhånd kendte én af

de voksne, der var med. En voksen som forstår de særlige vilkår, barnet har.

Børnelejren blev afholdt i Lalandia i Billund, hvor samtlige deltagere blev indkvarteret i én feriehytte. ”Det er klart, at Lalandia var med til at sælge ideen til børnene om at deltage i en børnelejr. Men det var også vigtigt, at vi var i nogle fysiske rammer, som kunne bibringe børnene nogle sjove og gode oplevelser ved siden af de samtaler, vi jo også havde undervejs”, forklarer Anette Meyer.

”DEN SITUATION KENDER JEG GODT”

En af de samtaler, som Anette Meyer refererer til i ovenstående, tog udgangspunkt i nogle tegninger, som familiekonsulenterne havde medbragt. Tegninger der skildrer forskellige mennesker i en række situationer, som man kan forestille sig, at høren-

de børn med døve forældre kan blive sat i. Herefter var det så op til børnene at udvælge en tegning med en situation, som de kunne genkende. Det affødte bl.a. følgende reaktioner fra nogle af de større børn:

”Det kender jeg godt. Jeg har prøvet at tolke for min far og mor.”

”Det har jeg også prøvet. At stå på skolen og så kommer der ingen tolk.”

Anette Meyer beskriver oplevelsen således: ”Det var godt for de børn, der fortalte noget, men også godt for de børn, der valgte blot at lytte. Flere fik italesat nogle oplevelser. Selv om nogle børn ikke sagde noget, så viste deres kropssprog med al tydelighed, at der blev lyttet med store ører. Hvis de i fremtiden oplever noget tilsvarende, så ved de, at andre også har prøvet det og har nogle redskaber til at håndtere situationen.”

NÅR DER ER BRUG FOR SÆRLIG STØTTE I DEN DØVE FAMILIE

Der kan i nogle døve familier opstå et særligt behov for støtte. Fx kan der være brug for, at det hørende barn støttes, så det ikke står alene mellem to kulturer. Forskellige tiltag kan etableres, så barnet kan opleve trivsel og i stedet udvikle sig med to kulturer. Familiekonsulenterne på CFD er en af mulighederne for de sårbare børn og deres familier.

For forældrene kan det være en svær opgave at være i dialog med barnets netværk. I nogle familier kan det være godt for både barnet og forældrene, at familiekonsulenten følger barnet og bygger bro mellem forældrene og omverdenen. Det kan ske ved fx at tage med ud til fritidsaktiviteter, hvor forældrene ikke deltager pga. hørehandicappet, og børnene ofte ikke bliver integreret (Rørby Hansen, 2011).

EN NY BØRNELEJR?

Før børnene fra børnelejren skiltes igen for at drage til hver deres del af Danmark, blev der blandt flere af børnene udvekslet oplysninger i et forsøg på at fastholde kontakten.

Efterfølgende er der også blevet oprettet et link til en hjemmeside, hvor børn og forældre har haft mulighed for at se billeder fra lejren.

Hvordan med lignende tiltag i fremtiden?

"Der er ingen tvivl om, at behovet er der. Det har vi i hvert fald fået bekræftet. Børnelejren var et pilotprojekt, som blev gennemført for projektmidler. Forhåbentligt bliver det på et tidspunkt muligt at lave noget tilsvarende", slutter Anette Meyer.

FOR FORÆLDRENE KAN DET VÆRE EN SVÆR OPGAVE AT VÆRE I DIALOG MED BARNETS NETVÆRK. I NOGLE FAMILIER KAN DET VÆRE GODT FOR BÅDE BARNET OG FORÆLDRENE, AT FAMILIEKONSULENTEN FØLGER BARNET OG BYGGER BRO MELLEM FORÆLDRENE OG OMVERDENEN. DET KAN SKE VED FX AT TAGE MED UD TIL FRITIDSAKTIVITETER, HVOR FORÆLDRENE IKKE DELTAGER PGA. HØREHANDICAPPET, OG BØRNENE OFTE IKKE BLIVER INTEGRERET (RØRBY HANSEN, 2011).

Rørby Hansen, Charlotte.(2011). "Når barnet og familien får behov for særlig støtte. Om samarbejdet mellem familien, sagsbehandler og familiekonsulent fra Center for Døve". Center for Døves årsberetning 2011, s.10-11.